

Abonnement pour un an
300 piastres
Edition spéciale 500 ptrs.

Adresse:
"IDJTIHAD," Constantinople

Téléph. St. 865
XXII ème ANNÉE
1926, 15 Novembre No216

اجتهاد

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبوثمان : سنہ لثی [۲۴ نسخہ]
تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغذ لیسنی ۵ لیرادر .

ادارہ خانہ سی :
جغال اوغلندہ « اجتهاد ٹہوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵
یکرمی ایکینیجی سنہ

نومرو ۲۱۶-۱۵ تشرین ثانی ۹۲۶

حربك مصارفنی تأدیه ایده جاك ملتله هانكیلریدر[*]

محرری : در قنور کو ستا اولو بود

بعضاً الك فائده سز مصرفلری حقلى كو سترمك اوزره
ايلرى به سوريلن و پك چوق دفعه تكرار ايديلن «آلمانيا
اوده به جكدرد» دستورينك خيالى بر اميد تشكيل ايتديكنى
آكلامق ايجون پك چوق زمان كچمشدرد .

شمدی ، یوقاریده اراثة ایتدیکم وجیله ، آلمانیا
بتون بورجی اوده مش اولسهیدی بیله بودجه مزکینه
آچیق بولنه جنی ثابت اولدیغندن بشقه برشی آراق
لازم کیشدر .

طبیعی ثروتلریمیزک ایشله دلمسنى توسیع و مصارفنى
تقیص ایتمک بوابده ممکن الاجرا اولان یکنه چاره دلدرد.
بو حقیقتک بتون دهنلرده تقرر ایتمسنى انتظار آئیم
تدبیرلر ایله وقت کچیریله جکدر . مدنى تأمینات اولمهدن
بانقنوط طبعنده کی سهولت سایه سنده مصارف دائماً آرتیور
و وکلا تعمیراته هیچ مدار اولیان مالی فلا کتله
طوغری باش دوندیر یجی و سرعتله قوشولمسه قارشى
پک ضعیف و مقاومت کوستریورلر .

آرزو سنی پارلمنتویه قبول ایتدی ره جگ درجه ده قوتلی
بر حکومتک مصارفی تنقیص ایتمی سایه سنده ۱۹۲۳
بودجه سنی رقاچ میدار فضله واردات ایله قاپیان (انکلتزه) نک
مثالی هنوز (فرانسه) ده تقلید ایده جگ کیمسه ظهور
ایتمه مشدر .

مع مافیه بریتانیا ایمپراطورلنی دخی ، ثروت و معمولیتنه رغماً ، اروپا اوزرنده آغیر بر یوک تشکیل ایدن اقتصادی آنارشیدن مضطربدر. انکلترونک استهلاک ایتدیکی محصولات غذائی و انکلیز صنایعنه لزومی اولان مواد ابتدائی هان کاملاً خارجدن کلیور . انکلترونک صاتون آلدینی شیک پاره سنی معمولاتی اخراج اتمک صورتیه اوده یور . ذاتاً استعمال ایدیلن طرز تأدیه نه اولورسه اولسون نتیجه ده هر هانکی بر مل دیگر ماللر ایله مبادله ایدلمک صورتیه تدارک اولنه سیلر .

[*] برنجی قسم 215 نومرولی (اجتهاد) ده در .

انكلترەنك حقيقى مسكوكاتى اولان بومعمولات
 آنجق آليجى بولورسە فائىدەلى بىر قىمت ا كىتساب ايدۇ؛
 انكلترە ايسە ك ا بى مشتيرلرندن بىرى اولان المانيانى
 غائب ايتمشدر . بونك ايجون انكلترە ھرواسطىيە مراجعت
 ايدرك، حتى فرانسه نك ضررينە دخى اولسە ، اسكى
 مشتريسنك حال اقتصا ديسنى اصلاحە چاليشيور .

بوکا انتظاراً بشقه آلیجیلر آرایور؛ فقط اجنبی بازار تجارتندہ دھا اوجوز صاتان رقیلر بولندینی ایچون صاتیش فیأتی و بالتیجه عملہ و بالخاصہ معدنجی یومیہ سنی تنقیص ایتمی لازم کلور .

بولزوم اوچ آی دوام ایدن پك مصرفلى بر
معدنچيلر غره وينه سبب اولدى . غره وجيلرك ايسته -
دكلىنى قبول ايتمك برىتانيا ايمپراطورلۇنك افلاس
تجاريسىنى استاج ايدر ايدى .
يالكىز بو مثال بعض اقتصادى قنونلرك قوتى و
بونلره قارشى مبارزه نك عدم امكانى كوسترلك ايجون ،
كافدر .

هیچ بر زمان ملتر بو کونکی ق-ر بر لرلندن نفرت
ایتمه مشلردر . اکثر آرزو انسانلری محوه کنایت ایتسه یدی
اوروپا چول حالنی آلیردی .
بو خصوص ملتر ، انسانلرک بر لرلینی بوغازلامقدن
ایسه یکدیگر لرلینه یار دیم ایتلری منفعلری اقتضاسندن
اولدیغنی افکار عمومیه نك قبول ایده جکی کونه قدر
دوام ایده جکدر .

حربدن اول ، اوروپا اقتصادیات عالمک اساسنی
تشکیل ایدن صنایع و تجارتدم کی انکشاف و تکامل -
دولتتری اداره ایدنلر حادثه دن اصلا خبردار اولمهدن -
بو عالمی تمامیلہ متجانس بر حالہ کتیرمشدی . اوروپا
دولتزندن هربری دیگر دولتئر ایچون مستحصل و
خرج صفتیلہ حیاتی بر اهمیتی حائز ایدی . هیچ بر
اوروپا دولتی ، دیگرلری متضرر اولمهدن ، خراب
اوله مازدی .

بو کون بو مطالعات آلمانلر آرسنده بيله عموميله شور.
فقط حرب اثباسنده آلمانلر بسبتون بشقه فکر لرده صاحب

بتون بو آشكار حقيقتلر، دنيانك طامش بولديغي
اقتصادي خطالر هرج و مرجي آره سندن، آغير آغير
ميدانه حيقه بيلور .

* *

اكر آلمانيا فرانسه يه بورجني اشيا و امته اوله رق
بالطبع بو شيانك مقداري بورجك اهميت نسبتند . پك
حقوق اوله جقدر - تأديه ايدرسه مملكتتمزده آلمان
معمولاتي اوقدر چوغالاجق ، كه فابريقه لرمز كندى
ايشلريني آزالتمغه ويا تماميله تعطيله مجبور اوله جقدر .
بونك نتيجه سي اولق اوزرده عمومى بر فقر ، عمومى
بر ايشسزلك باش كوستره جكد . بناء عليه بورجك
اشيا و امته اوله رق تأديه سي ديمك فرانسه نك بر طرفدن
آلديغي ديكر طرفدن غائب ايمسى ديمكد .

پك آشكار اولان بو نتيجه يه مانع اولق ايچون
آلمان اخراجاتي اوزرتدن ، متفق لرك منفعتنه اوله رق ، يوزده
اون ايكي نسبتند بر ويركو آلمسه قرار و يرلش ايدى .
بونك معاسى ، طبيعى ، اخراج ايديلن اشيا نك صايش
فيأنتك يوزده اون ايكي آرتيمسى ديمكدى . آلمان محصولات
و معمولاتي صايتون آلا نرك جمله سي ، مليت و تابعيتلري
نه اولورسه اولسون ، بوم معمولاتي اولكسندن يوزده ايكي
نسبتند ده باهالى آيلورلر ايدى . شو حالحه تعميراته
عائد تضميناتك بر قسمنى تأديه ايدنلرك آلمانلر دكل ،
بلسكه بتون مملكتلرك آليجيلري اوله جنى پك زياده
آشكارد .

بوندن بشقه بيوك آلمان صنايع ارباننك فابريقه لر ينك
حصه سندانندن بر قسمنى ، مثلا ، اوچده برينى تركه
اجبار ايدملري دخى تكليف ايدلدى و بلكدده شمدي يه
قدر بوندن ده ااي بر تكليف ميدانه قونمدي . فقط بو
حصه سنداننك صاحبلري بولنديغدن آلمان حكومتى
بونلرك ضرريني تضمينه مجبور اوجق ايدى . اوزمان ،
اولكى تدبيرده اولديغي كبي ، اشياى معموله فيأنى
يوكسله جك و نتيجه ده ينه اجنبى متهلكلري آلمان ديوتنى
تسويه يه يارديم ايده جكاردى .

بتون بو احوال ، ايلك اوچه ، خلقك ، يالكسز
خلقك دكل ، دولتلري اداره ايدنلرك نظر دقتلرندن

بوليورلر و باحقيقا و فرانسه ده باشليجه مشغله لري
استحصالاتلريله اكثريا كندى فابريقه لر ينه رقابت ايدن
فابريقه لري و معدنلري تخريب ايتمكدن عبارت بولديغي
زمان ملتلر آره سنده كي مربوطيت و تابعيته پك اهميت
ويريورلردى . باحقيقا خارجيه ناظر سابق موسيو به نه سك
افده سنه كوره باحقيقاده آلمان واليسى بيسينغ باحقيقا
صناعي تخريب ايچون لندن كلن هرشيئى يامشدر .
ناظر موسى اليه ديوركه : « فابريقه لرمزك آلات و
ادواتى ، جرمان رقيب لر ينك منفعتنه اوله رق ، هيچ
اوتانمدين يغما و فابريقه لرك دميردن بنالريني تماميله تخريب
ايدلر . »

* *

آلمانياني بورجني تأديه يه اجبار ايچون تصور ايديلن
چاره لرك هپسى آلمان بورجنى ، نهايه الامره ، فرنسزلر ايله
اجنبيلرك تأديه ايتلري كبي عجيب بر نتيجه يه منجر
اولور .

آلمانيا پاره سي ، بولنديغي ايچون محتاج اولديغي ارزاق
و مواد ابتدائيه يي كندى فابريقه لري معمولاتيله مبادله
ايدرك صايتون آليوروبو صورته كنديسنه منابع واردات
تامين ايديلور .

اخراجاتك فضله سيله بورجلريني تأديه ايده بيلردى .
فقط استحصالاتى چوق آرتيرمى لازم كلير ايدى .
بونك نتيجه سي نه اوله جنى بر انكليز ناظرى طرفدن
مانچيسترده ايراد ايديلن بر نطقده پك كوزل كوسترلمشدر .
انكليز ناظرى ديمشدى كه :

« اكر آلمانيا بوكوندن اعتباراً قرق ويا الى سنده
بورجلريني اوده يه بيليرسه ، صرف بوسيله ، بتون جهان
بازار تجارتنه حاكم اوله جقدر . شمدي يه قدر كوروله مش
درجده مهم اك بيوك اخراجات ملتي ، كره ارضك همان همان
نكانه اخراجات ملتي حالته كله جكد ... اكر قرق ويا الى
سنه ظرفنده شالي آمريكا حكومت متحده سي بتون آله جقلريني
تحصيل ايدرسه اخراجات تجارتك انحطاط ايتديكده شاهد
اوله جقدر . آمريكا اهالي سناك اك اساسلى حرف و صنايعك
قسم اعظمندن محروم قاله جقلريني كوره جكد . بتون ملي
اقتصاد لر ينك هيئت عموميه سنك قيرلديغي كوره جكد . بورجلى
ملت اولان آلمانيا مضر بر فعاليت ، آله جقلى بر ملت اولان
آمريكا ايسه ينه مضر بر طور غولنق كوستره جكارد . »

اوزاق قلمش ایدی . بو کون دها ائی آکلاشلمشدر .
 بر بیوک آمریکا غزته سندن آشاغی به نقل ایتدیکمن
 فقره اجنبی افکار عمومیه سنک بو بابه کی نقطه نظری
 پک واضح اوله رق کوستر مکده در :

« یوزده ۱۲ رسمک علاودسی آلمانیدن اشیا وامته آلان
 بتون ملتر اوزرینه حمایه اصولنه موافق بر تعرفه بی تشمیل
 ایشدر . بو رسم بورایه چیقاریلان بتون آلمان اخراجات
 امتعه سی ایچون آمریقالی مسهلکدن آلمان بر رسمدر . فقط
 رسمک حاصلاتی ، آلمانیا طرفندن تحصیل ایدلکی زمان ،
 متفقلرک خزینه سنه کیریور ، بزم مالیه من طرفندن وضع ایدلمش
 بر رسم کی حکومت متحده خزینه سنه کیریور . بو رسمک
 نتیجه سی فیائی آر تیرمق و اخراجی آزالتقدر . »

*
**

یوقاریده کی تبیینات ، نه قدر ناخوش اولورسه
 اولسون ، تأمله شایاندر . بو تبیینات جمعیت اقوامه ،
 بو جمعیتک جلسله رنجی اشغال ایدن حرب عاینده کی مهم
 بیانات انسانیت پرورانه دن چوق قوتلی دلائل احضار ایدر
 ماحیته در .

تدقیق ایتدیکمن انعکاسات انکار ایدله میه جک
 درجه ده واضح اوله رق کوستریور ، که ملتر ارده سنده
 کیتدجه آرتان مربوطیت و تابعیتدن طولانی بر ملت
 مغلوب اولدیغی زمان بونک غالبه ویره جکی تضمیناتی تأدییه
 بشقه ملتر مجبور اولورلر .

جهانک تکامل اقتصادسی ایه حادث اولان بو
 ضرورت وقیله بستیون مجهول ایدی . اوزمانلر بیوک
 ملتر فتوحاتلریله زنکین اولورلردی . روما زماننده
 مغلوبلردن آلمان پاره لر بودجه نک مهم بر قسمی تشکیل
 ایدردی .

(فهرده رو) به نظراً ایکسچی یون محاربه سندن صکره
 قارطاجه رومالیره ۵۵ میلیون فرانق تأدییه ایتدی ، که
 او زمان ایچون پک بیوک بر پاره در . پرسه یه غلبه ایدن
 پول امیلک مغلوبدن ۵۷ میلیون آلدیغی (پلین) یازیور .
 ذاتاً مغلوبلر بتون مال و ملکلرندن محروم ایدیلرلردی .
 مارچه للوس سیرا کوزه بی ضبط ایتدیکی زمان بو بیوک
 شهرک احتوا ایتدیکی ذقیمت اشیانک جمله سنی ضبط ایتدی .
 بو پک اسکی درر قبانله چوق زمان اولماشدر ؛

فقط الی الابد قیامشدر . ملتر یا آلمانیا کی هکمونیا
 استحصال ایچون ، یاخود تورکلر کی کندی یوردلری
 محافظه ایچون دها حرب ایده جکبر ایه ده بوندن صکره
 مغلوبک ضررینه زنکین اوله میه جقلدر .

اگر جمعیت اقوام کندی سراینک جبهه سنی تزین
 ایچون بر کتبه آرایورسه اوکا شه و فقره بی توصیه ایده رم :
 « یکی حربلرک جمله سی مغلوب ایچون اولدیغی قدر غالب
 ایچون ده باعث اضمحلالدر . » اگر بو کتبه پک قیسه
 کوریلیورسه شو سوزلرک علاودسیله اکمال ایدله بیلیر :
 « بوندن صکره ملترلر دن برینک تشبث ایتدیکی حربک
 مصرفی بتون اقوامه عائد اوله جقدر . بناء علیه اقوامک
 یکی حربلره مانع اولمق ایچون بر برلریله برلشملری
 طوغریدن ، طوغری به کندی منفعتلری اقتضاسنددر . »
 انسانلره بر برلرینی سوملری لزومنی تکرار ایتک ،
 ملترجه اصلاً تطبیق ایدیله من ، بر نصحتدر . « کندی
 منفعتک ایچون بر برلریکزه یاردم ایدیکز . » دستور
 اگر فکرلری تبدیل ایتدکن صکره قبلره اینرسه ،
 جهانی دکیشدره بیلیر .

سبحه علی رشار وغالب عطا

صحنه نهالیتلری :

(ودرا سرزین) و (هانری رولان) تروپنک
 وزودیه تماشا حیاتم پک استفاده لی و شایان دقت بر
 حادثیه شاهد اولدی . بو هیئت اینجه و موفق اثرلر
 آراسنده وقیله صحنه مزه نقل ایدلمش اولان (رقیه -
 لاریوال) ، (بر ثانیه - لاتانتاسیون) ی و ارطغرل
 محسن تروپی طرفندن اوینامش اولان (لاسونات -
 آقروپچر - بر ماجرا) یی تمثیل ایتدی . بو تمثیلر
 تماشا صنعتمک درجه سی و قیمتی حقدده پک فائده لی
 اولیور . غربدن آلدیغمز بو صنعتی اصل و فراغتکار
 بر صنعت دویغوسیه چالیشیلدیغی تقدیرده عین قابلیت
 و قدرتله بنسبه جکمز محقددر .

ملی صحنه : اسکی دارالبدایعدن مدور پیه سلر
 آراسنده (غائب آرانپور) اسمنده تمیز ، رقت و حس
 طاشیان بر قومدی تمثیل ایتدی . نوعی داخلنده کیلرک اک
 کوزلرندن اولان بو اویننده شادی ، هزادوراشدر ضابکلره